

Халілов А.Е.,
кандидат економічних наук,
докторант кафедри менеджменту,
Міжнародний університет бізнесу і права

СТАТИСТИКА ТОВАРООБІГУ РЕГІОНІВ В УКРАЇНІ

Халілов А.Е. Статистика товарообігу регіонів в Україні. У роботі розглянуто основну тенденцію товарообігу в регіонах країни. Визначено індекс фізичного обігу виробничих і невиробничих товарів у країні. Досліджено експортні та імпорتنі операції в Україні.

Ключові слова: економічний агент, експорт, імпорт, ринок, регіон.

Халилов А.Э. Статистика товарооборота регионов в Украине. В работе рассмотрена основная тенденция товарооборота в регионах страны. Определен индекс физического оборота производственных и непроизводственных товаров в стране. Исследованы экспортные и импортные операции в Украине.

Ключевые слова: экономический агент, экспорт, импорт, рынок, регион.

Khalilov A.E. Statistics of commodity turnover of regions in Ukraine. The paper considers the main trend of commodity circulation in the regions of the country. The index of physical turnover of production and non-production goods in the country is determined. Investigation of export and import operations in Ukraine.

Key words: economic agent, export, import, market, region. Statistics of commodity circulation of regions in Ukraine.

Постановка проблеми. Сучасна статистика досить часто розглядає всі процеси в господарюючій діяльності країни. Кожен економічний агент оперує статистичними даними для прийняття рішень на ринку. На основі сучасної тенденції можливо побудувати ефективну стратегію розвитку організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не вирішеними раніше проблемами системи товарообміну займалися А.Г. Голова [1], О. Антипіна [2], В. Агапов [3], Л. Гионіперо [4], Н.Р. Ковальов [5] та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження тенденцій обміну в регіонах країни та надання пропозицій автора щодо поліпшення ситуації.

Вклад основного матеріалу. Система регіонів утворює національне господарство країни, де протікають процеси, на основі яких економічний агент приймає рішення.

Нами проаналізовано індекс фізичного обороту непродовольчих і продовольчих товарів у ресторанній мережі (рис. 1).

На рис. 1 показаний індекс фізичного обороту непродовольчих і продовольчих товарів у ресторанній мережі в 2005–2016 рр. Мінімальне значення непродовольчих товарів – 73% від попереднього року – було в 2009 р. Максимальне значення спостерігається в 2007 р. – 137,4% від попереднього року.

Продовольчі товари в ресторанному господарстві показують мінімальне значення в 2009 р., яке становило 81,7% від попереднього року. Максимальне значення даного показника спостерігається в 2005 р. – 128% від попереднього року [1; 10].

Розглянемо експорт та імпорт товарів в Україні (рис. 2).

На рис. 2 представлено експорт та імпорт товарів у 2010–2017 рр. в Україні. Мінімальне значення експорту товарів спостерігається в 2016 р. – 36,36 млрд. дол. Максимальне – у 2012 р. – 68,83 млрд. дол. На

жаль, дана тенденція показує пасивну діяльність економічного агента на світових ринках.

Максимальне значення імпорту спостерігається в 2011 р., яке становить 84,72 млрд. дол. Мінімальне – у 2015 р., яке становило 37,52 млрд. дол. Негативна тенденція імпорту, з одного боку, позитивно впливає на такі процеси: знижується участь зовнішніх економічних агентів діяльності в країні, підвищується внутрішній інтерес для задоволення попиту [2; 10].

Позитивні сторони імпорту в країні для економічного агента [4; 5]:

1. Знижується поріг входу в галузеві ринки для своїх. Унаслідок цього конкуренція падає, економічні агенти стають мобільні у виборі своєї діяльності на ринку.

2. Знижується конкуренція. Через зниження імпорту з'являється можливість для внутрішнього виробника задовольнити попит, який утворився на ринку.

3. Якщо ринок не зменшується, то буде спостерігатися тимчасове зростання ділової активності в країні, але в короткостроковому періоді помітити цю тенденцію складно. Економічному агенту важко швидко перебудуватися на випуск великого обсягу товару на ринок.

Негативні сторони [6; 7]:

1. Конкурентоспроможність внутрішніх агентів падає. Здебільшого для досягнення високих результатів, особливо в економіці, завжди повинна бути мотивація у вигляді підвищення інтересу до даного виду діяльності в країні.

2. Якщо іноземні компанії не приносять в країну свою технологію, то в економіці з кожним роком буде спостерігатися відставання в даних галузях. Ринок збуту в Україні та держава недостатньо стимулюють великі компанії відкривати виробництво в країні.

3. Іноземні агенти, крім товару, можуть привезти великий обсяг інвестицій. На жаль, інвестиції досить складно залучити без активного розвитку експортно-імпорتنих операцій у країні.

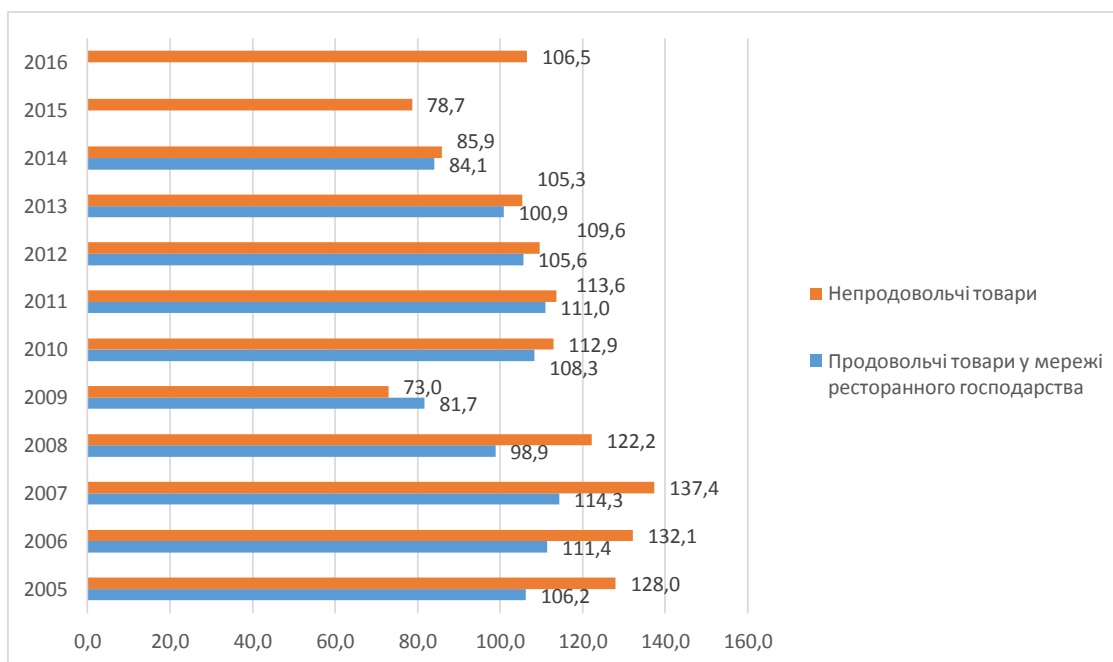

Рис. 1. Індекс фізичного обороту непродовольчих і продовольчих товарів у ресторанній мережі в 2005–2016 рр. в Україні

Джерело: складено автором на основі [10]

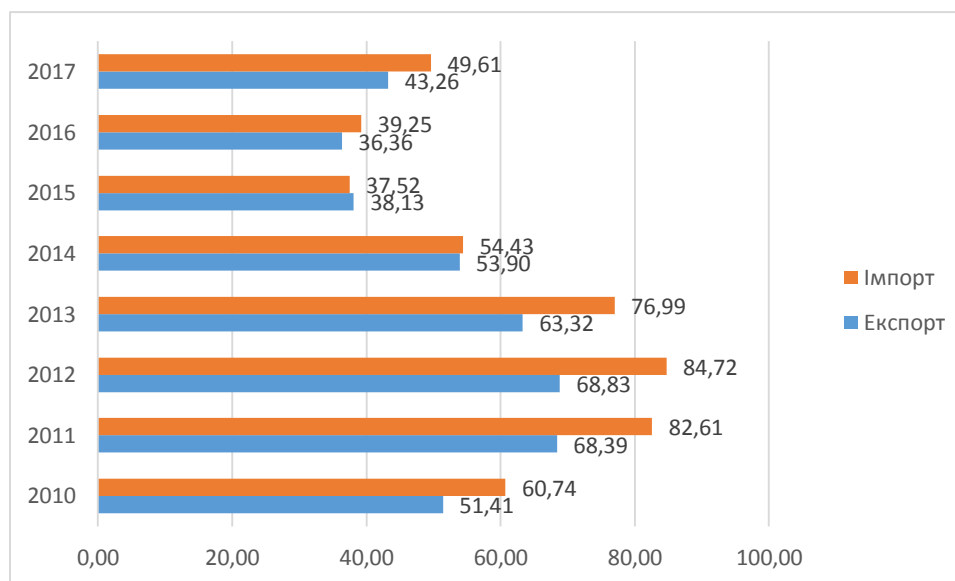

Рис. 2. Експорт та імпорт товарів в Україні в 2010–2017 рр. (млрд. дол.)

Джерело: складено автором на основі [10]

Таким чином, експортно-імпорتنі операції є важливими в діяльності держави. Наведені нами позитивні і негативні сторони не вичерпуються, а є основними, які впливають на діяльність економічного агента. Нами розглянуто експортні операції України з країнами СНД та іншими країнами в 2010–2017 рр. (рис. 3).

На рис. 3 показано експорт економічного агента в 2010–2017 роки в Україні. Максимальне значення експорту до країн СНД у 2011 р. становило 26,18 млрд. дол., а мінімальне – у 2016 р. – 6,03 млрд. дол. Тенденція, як зазначалося вище, є негативною, оскільки

спостерігається скорочення імпорту з країнами СНД більше ніж у чотири рази, що свідчить про глибоку кризу економічних взаємин.

Економічному агенту складно вести зовнішньоекономічну діяльність, особливо з іншими країнами, а сусідні країни СНД дають дуже невеликий експорт. Експортна діяльність з іншими країнами світу теж падає, тут падіння не таке катастрофічне, як із країнами СНД.

Максимальне значення експорту з іншими країнами світу досягало в 2012 р. – 43,51 млрд. дол., а міні-

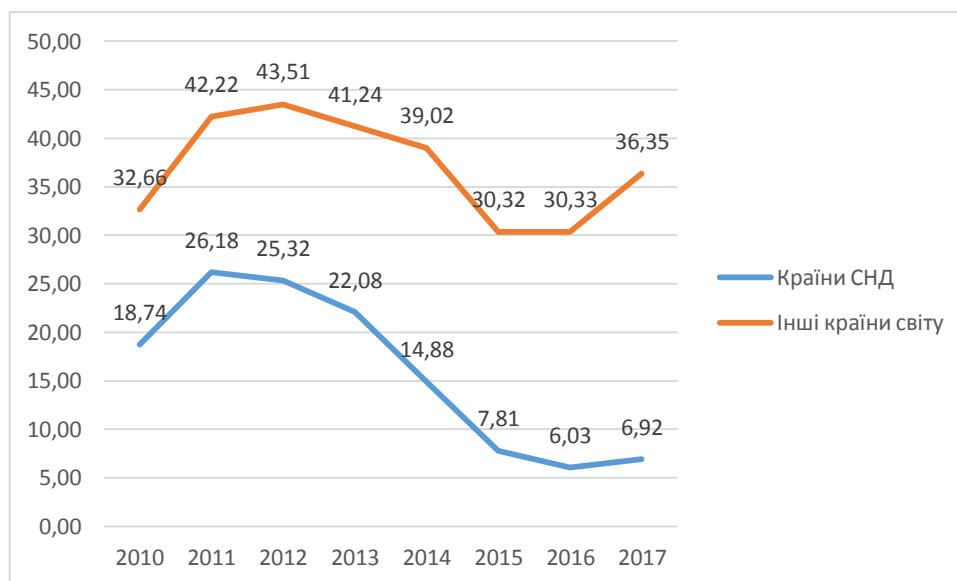

Рис. 3. Експорт України до країн СНД та інших країн в 2010–2017 рр. (млрд. дол.)

Джерело: складено автором на основі [10]

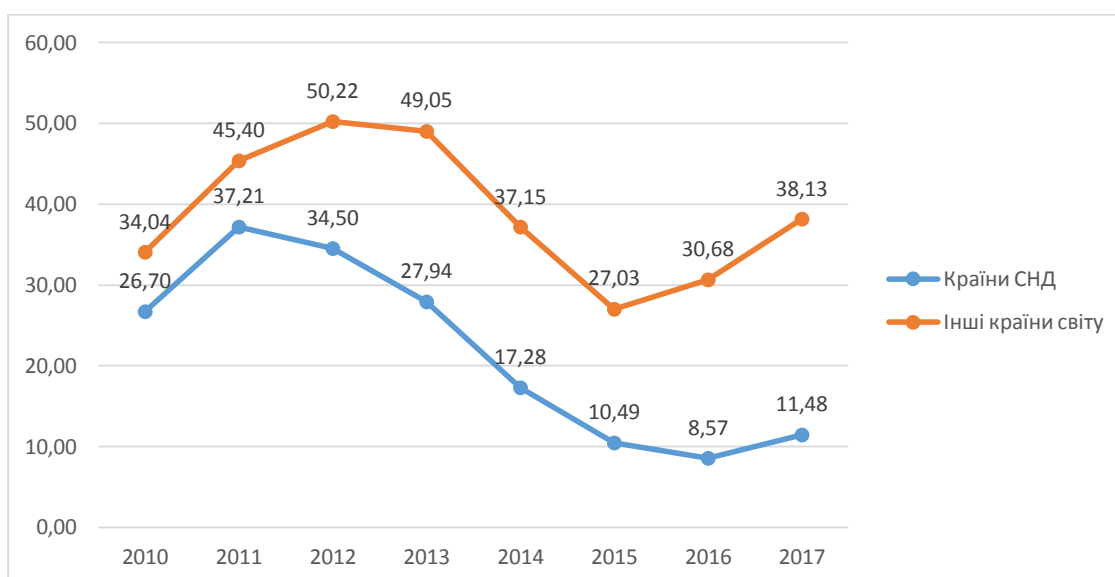

Рис. 4. Імпорт України з країнами СНД та іншими країнами в 2010–2017 рр. (млрд. дол.)

Джерело: складено автором на основі [10]

мальне значення спостерігалось в 2015 р. і становило 30,32 млрд. дол.

У результаті можна констатувати погіршення прийняття рішень економічними агентами, пов'язаними із зовнішньоекономічною діяльністю. Ця криза не політичного характеру і знаходиться в економічній площині. Проблема полягає у невмінні домовлятися з іншими учасниками світового ринку. Розглянемо імпорتنі операції України з країнами СНД та іншими країнами в 2010–2017 рр. (рис. 4).

На рис. 4 показано імпорт в 2010–2017 рр. в Україні. Мінімальне значення імпорту з країнами СНД було в 2016 р. – 8,57 млрд. дол. Максимальне – у 2011 р. – 37,21 млрд. дол.

Імпорتنі операції зупинилися теж через зменшення ділової активності в країні. Важливість експортно-імпорتنих операцій у сучасній економічній системі полягає у можливості встановлення економічних комунікацій для залучення потенційного інвестора в країну. Чим більше обсяг даної тенденції, тим баланс між експортно-імпортними операціями повинен бути на одному рівні або експортний складник потрібно збільшувати.

Таким чином, аналіз ринкової структури дає змогу зрозуміти основні тенденції, які протікають у цій системі. Динаміка оборотів фізичного товару не показує стабільну тенденцію зростання.

Складна економічна ситуація виникла через кризу. Внаслідок цього доводиться всюди знижувати темпи

розвитку економіки в країні. Для одних економічних агентів дана негативна тенденція призводить до зниження оборотів ринку через часткове падіння купівельної спроможності населення. Інші економічні агенти змушені згортати свою діяльність на ринку. У результаті цього спостерігається проблема, особливо з малим бізнесом. Зовнішньоекономічна діяльність економічних агентів падає. Конкурентоспроможність на міжнародному ринку є низькою. А кризова ситуація в країні призводить до проблеми збуту внутрішньорегіональних ринків.

Система обміну в сучасній економіці є одним із пріоритетних напрямів розвитку, оскільки тут формується сфера послуг. Економічні агенти сконцентровані в даному напрямі.

Висновки. Виробнича система вимагає колосальних інвестицій, які повернути практично неможливо в країну. Велика кількість учасників у сфері послуг жорстко конкурує між собою для залучення споживача. Конкурентна перевага складається через якість і

ціни на продукцію, яка реалізується на ринку. З огляду на це, виникає питання про проблему зростання даної системи обміну в країні.

Послуги як форма бізнесу в сучасній економіці діляться на дві категорії: самостійні і супутні. Самостійними послугами є надання послуг для населення із задоволенням загальних потреб, тобто здійснюється задоволення самого індивідуума, а не його технологічної потреби.

Супутні послуги надаються з товаром або іншим видом технологічної продукції. Тут досить швидко змінюються умови, оскільки нова продукція випускається постійно. Обидва напрями розвиваються бурхливо, тому що послуги задовольнити дистанційно досить складно, тим самим перевагу мають місцеві економічні агенти.

Розвиток стійкості повинен бути пріоритетом держави для побудови бізнесу. Дрібним підприємствам це складно через великий обсяг інформації. Непродумані дії економічних агентів призводять до банкрутства організації.

Список використаних джерел:

1. Голова А.Г. Факторы, влияющие на потребительское поведение личности в мегаполисе. Журнал социологии и социальной антропологии. 2011. Т. XIV. № 5. С. 17–20.
2. Антипина О. Потребительское поведение и рыночное ценообразование в информационной экономике под воздействием долгов. Вестник Московского университета. Серия 6. Экономика. 2014. № 1. С. 19–36.
3. Агапов В., Петрусевич В., Яковлев С. Обзор и оценка перспектив развития мирового и российского рынков информационных технологий. М.: IDC AnalyzetheFuture, 2014.
4. Десять лет исследований в сфере управления цепями поставок: прошлое, настоящее и выводы для будущего / Л. Гиониперо, Р. Хукер, С. Джозеф-Метьюз, Т. Юун, С. Бравдиг. Российский журнал менеджмента. 2011. Т. 9. № 2.
5. Ковалев. Н.Р., Юшкевич Е.Е. Государственно-частное партнерство: кластерный подход. Известия Иркутской государственной экономической академии. 2007. № 6. С. 43–56.
6. Зельднер А.Г. Концептуальные основы становления и функционирования государственно-частного партнерства: науч. докл. Москва: Ин-т экономики РАН. 2010. 40 с.
7. Ковалев А.М. Организация взаимодействия власти, бизнеса, общества в решении проблем развития крупных городов. Основы экономики крупного города: монография. Москва: Экономика. 2009.
8. Ковалев. Н.Р., Юшкевич Е.Е. Государственно-частное партнерство: кластерный подход. Известия Иркутской государственной экономической академии. 2007. № 6. С. 43–56.
9. Абдакаримов Е. Экономика Китая в поисках новых источников роста. РЦБК. 2012. № 3.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.